

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาการอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการศึกษา

5.1.1 กรณีไม่มีโครงการ

เนื่องจากสภาพพื้นที่ในบริเวณพื้นที่โครงการเขื่อนแม่วงก์เป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่มีการทำนา พืชไร่ และพืชผลไม้ยืนต้น หากไม่ได้มีการดำเนินงานก่อสร้างองค์ประกอบโครงการและระบบชลประทานพื้นที่จะยังคงมีสภาพลักษณะเช่นเดิม และไม่ต้องดำเนินการขุดเซยที่ดินและทรัพย์สินต่างๆ แต่อาจจะไม่สามารถแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูเพาะปลูก และฤดูน้ำหลาก อาจเกิดปัญหาอุทกภัยตามมาทำให้เกิดสภาพน้ำท่วมในบริเวณพื้นที่โครงการและพื้นที่อื่นๆ ในบริเวณลุ่มน้ำได้

5.1.2 กรณีมีโครงการ

ในระยะก่อสร้างจำเป็นต้องมีการดำเนินงานพัฒนาและก่อสร้างระบบชลประทานและองค์ประกอบโครงการต่างๆ จึงจำเป็นต้องเวนคืนที่ดิน จ่ายค่าทดแทนสิ่งปลูกสร้างของราษฎรและของรัฐ และจ่ายค่าชดเชยพืชผลและไม้ยืนต้น ซึ่งจากการคำนวณค่าชดเชยที่ดินและทรัพย์สินในบริเวณพื้นที่องค์ประกอบโครงการ โครงการเขื่อนแม่วงก์ จังหวัดนครสวรรค์ สรุปได้ดังนี้

- ค่าชดเชยที่ดิน รวม	781,600,831	บาท
- ค่าชดเชยสิ่งปลูกสร้าง รวม	14,832,056	บาท
- ค่าชดเชยพืชผลและไม้ยืนต้น รวม	18,542,341	บาท
รวมทั้งสิ้น	814,975,228	บาท

หรือประมาณ 815 ล้านบาท จากงบประมาณค่าก่อสร้าง / แผนงานการก่อสร้างทั้งหมด 13,150 ล้านบาท คิดค่าชดเชยจากเป็นเปอร์เซ็นต์ของโครงการ เท่ากับ 6.20 เปอร์เซ็นต์

ซึ่งภายหลังจากก่อสร้างแล้วเสร็จและเริ่มดำเนินการจัดส่งน้ำภายในพื้นที่ ย่อมก่อให้เกิดประโยชน์ทางการเกษตรกรรม รวมทั้งราคาที่ดินในบริเวณพื้นที่ชลประทานมีแนวโน้มในการปรับราคาสูงขึ้น ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าก่อให้เกิดผลดีแก่ครัวเรือนเกษตรกรรมอย่างมาก โดยสามารถเพิ่มศักยภาพการผลิตพืชผลทางการเกษตร และการเลี้ยงสัตว์มากขึ้น ซึ่งจะก่อให้เกิดคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นจนสามารถยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

5.2.1 การกำหนดอัตราค่าชดเชยทรัพย์สิน

จะต้องกำหนดให้มีความเหมาะสมกับสถานะเศรษฐกิจ และสังคม โดยอาศัยพื้นฐานความเป็นธรรมที่ถูกต้อง โดยมูลค่าควรเพียงพอสำหรับผู้ที่ต้องได้รับผลกระทบจะสามารถจัดหาทดแทนสิ่งที่สูญเสียไป ดังนี้

- 1) ที่ดิน จะต้องได้รับการทดแทนเป็นมูลค่ามากเพียงพอที่จะหาซื้อที่ดินใหม่ได้ในเนื้อที่เท่าๆ เดิม โดยเป็นที่ดินซึ่งมีสภาพคล้ายคลึงกันในบริเวณใกล้เคียงมากที่สุด
- 2) สิ่งปลูกสร้าง จะต้องได้รับการทดแทนเป็นมูลค่ามากพอที่จะทำการก่อสร้างใหม่ได้ ในสภาพที่ใกล้เคียงกับของเดิมที่ได้รับผลกระทบ
- 3) พืชผลและไม้ยืนต้น จำเป็นต้องได้รับเงินทดแทนที่มีพื้นฐานการคำนึงถึงผลตอบแทนจากผลผลิตที่จะได้รับในอนาคต รวมถึงค่าใช้จ่ายในการดูแลและบำรุงรักษาที่ผ่านมาด้วย

5.2.2 การจัดตั้งองค์กรที่ทำหน้าที่ดำเนินการในการจ่ายค่าทดแทนทรัพย์สิน

โดยมุ่งให้การกำหนดมาตรการที่จะชดเชยทรัพย์สินเป็นที่ยอมรับของประชาชน จึงสมควรจัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานด้านการชดเชยทรัพย์สินแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

- 1) คณะกรรมการกำหนดค่าทดแทนทรัพย์สิน
- 2) คณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน
- 3) คณะอนุกรรมการจ่ายเงินค่าทดแทนทรัพย์สิน

5.2.2.1 การจัดตั้งองค์กรที่ทำหน้าที่ดำเนินการในการจ่ายค่าทดแทนทรัพย์สิน ประกอบด้วย

1) ผู้ว่าราชการจังหวัด	พื้นที่ที่มีการชดเชยที่ดิน	เป็นประธาน
2) นายอำเภอ	พื้นที่ที่มีการชดเชย	เป็นกรรมการ
3) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด	พื้นที่ที่มีการชดเชย	เป็นกรรมการ
4) ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและที่ดิน	กรมชลประทาน	เป็นกรรมการ
5) ผู้อำนวยการโครงการก่อสร้างฯ		เป็นกรรมการ
6) หัวหน้าฝ่ายจัดหาที่ดิน	สำนักกฎหมายและที่ดิน	เป็นกรรมการ
	และเลขานุการ	กรมชลประทาน

หน้าที่: ให้คณะกรรมการดังกล่าวมีหน้าที่กำหนดราคาค่าทดแทนทรัพย์สิน และบุคคลที่จะได้รับค่าทดแทน ตลอดจนแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อสำรวจตรวจสอบและจ่ายเงิน

ค่าทดแทนทรัพย์สินแทนคณะกรรมการพิจารณาผลการสำรวจตรวจสอบทรัพย์สินของ
คณะอนุกรรมการ โดยถือความเห็นของคณะกรรมการเป็นหลักในการจ่ายเงินค่าทดแทน

5.2.2.2 คณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สิน ประกอบด้วย ผู้แทนส่วน
ราชการที่เกี่ยวข้องในพื้นที่อำเภอที่ทำการชดเชยที่ดิน จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดกำแพงเพชร และ
จังหวัดอุทัยธานี ซึ่งคณะอนุกรรมการตรวจสอบทรัพย์สินประกอบด้วย

1) นายอำเภอ พื้นที่ที่มีการชดเชย อนุกรรมการ	เป็นประธาน
2) ผู้อำนวยการโครงการก่อสร้างฯ	เป็นอนุกรรมการ
3) เจ้าพนักงานที่ดินอำเภอ พื้นที่ที่มีการชดเชย	เป็นอนุกรรมการ
4) เกษตรอำเภอ พื้นที่ที่มีการชดเชย	เป็นอนุกรรมการ
5) กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้านท้องที่หรือนายก องค์การบริหารส่วนตำบลท้องที่	เป็นอนุกรรมการ
6) ตัวแทนของราษฎรที่ได้รับผลกระทบในพื้นที่	เป็นอนุกรรมการ
7) หัวหน้าฝ่ายจัดหาที่ดิน สำนักกฎหมายและที่ดิน กรมชลประทาน	เป็นอนุกรรมการ
8) ผู้แทนสำนักชลประทานที่ 3 กรมชลประทาน และเลขานุการ	เป็นอนุกรรมการ

หน้าที่: คณะอนุกรรมการฯ มีหน้าที่ตรวจสอบทรัพย์สินทุกชนิดที่ถูกเขต
ชลประทาน คำนวณค่าทดแทนตามราคาที่กรมการกำหนดไว้ จัดทำบัญชีรายละเอียดเสนอ
คณะกรรมการจัดซื้อฯ พิจารณาอนุมัติ รวมทั้งแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

5.2.2.3 คณะอนุกรรมการจ่ายเงินค่าทดแทนทรัพย์สิน ประกอบด้วย

1) นายอำเภอพื้นที่ที่มีการชดเชย อนุกรรมการ	เป็นประธาน
2) ผู้อำนวยการโครงการก่อสร้างฯ	เป็นอนุกรรมการ
3) หัวหน้าฝ่ายจัดหาที่ดิน สำนักกฎหมายและที่ดิน กรมชลประทาน	เป็นอนุกรรมการ
4) ผู้แทนสำนักชลประทานที่ 3 กรมชลประทาน	เป็นอนุกรรมการ

หน้าที่: คณะอนุกรรมการฯ มีหน้าที่ควบคุมดูแล และรับผิดชอบการจ่ายเงินเมื่อโครงการได้รับการอนุมัติให้ก่อสร้างได้ และควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน โดยเฉพาะผู้ที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ เพื่อลดความกังวลใจของประชาชน

5.2.2.4 งานชดเชยทรัพย์สิน ควรเริ่มดำเนินการทันทีที่ได้รับอนุมัติโครงการ เพื่อให้การชดเชยสามารถทำได้ทันทีและจะต้องจัดทำให้แล้วเสร็จภายในปีแรก โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

- 1) การขอใช้พื้นที่กับประชาชนผู้ที่ต้องถูกเวนคืน
- 2) ดำรวจและกันเขตบริเวณที่ต้องเวนคืน
- 3) ดำรวจราคาทดแทนและอนุมัติราคา
- 4) ดำรวจตรวจสอบ บันทึกใ้สวนบัญชีทรัพย์สิน
- 5) จัดซื้อจ่ายเงินและจดทะเบียนโอน

5.3 ข้อเสนอแนะครั้งต่อไป

5.3.1 ข้อพึงระวัง

การจัดกรรมสิทธิ์ที่ดินเพื่อการชดเชยทรัพย์สินเป็นการได้มาซึ่งที่ดินเพื่อการชดเชยที่ดินทั้งการซื้อและการเวนคืนเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเดือดร้อนของราษฎรที่ถูกผลกระทบจากการก่อสร้างโครงการของรัฐ การดำเนินการใดๆ ต้องอย่าให้มีข้อเปรียบเทียบ ซึ่งอาจจะส่งผลให้โครงการไม่สามารถดำเนินการต่อไปหรือมีอุปสรรคต่อโครงการทำให้เกิดความล่าช้าทุกขั้นตอนในการกำหนดค่าชดเชยและการจ่ายค่าชดเชยทรัพย์สินจะต้องมีผู้รับผิดชอบตามลำดับของการดำเนินการและต้องมีคำตอบให้กับราษฎรผู้ที่ได้รับผลกระทบถือได้ว่าเป็นผู้ที่เสียผลประโยชน์ไม่ว่าจะเล็กน้อยของราษฎรต้องได้รับการแก้ไข อย่าปล่อยเลยไปทำให้อาจเกิดปัญหาในอนาคตได้

5.4 การวิเคราะห์โครงการด้านเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม

การพัฒนาโครงการย่อมมีทั้งผลดีและผลเสีย แต่หากพิจารณาถึงการสร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ให้มีรายได้ที่เพิ่มขึ้นในแนวทางที่ยั่งยืน ย่อมเป็นแนวทางที่เหมาะสมและโครงการก็ตอบสนองต่อแนวทาง การพัฒนาเชิงอนแม่่วงก์ จากมูลค่าการลงทุนและผลประโยชน์ของโครงการทั้งหมด ตลอดจนมูลค่าการสูญเสียและผลกระทบด้านบวกสิ่งแวดล้อมของโครงการ จากผลการวิเคราะห์โครงการด้านเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม พบว่าโครงการให้ผลตอบแทนด้านเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ (EIRR) ร้อยละ 12.10

มีผลตอบแทนต่อการลงทุน (B/C Ratio) เท่ากับ 1.01 เท่า ซึ่งผลตอบแทนที่ได้ดังกล่าวสูงกว่าเกณฑ์การยอมรับของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 9.00 ดังนั้นโครงการจึงให้ผลตอบแทนคุ้มกับการลงทุน รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์และเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด	เกณฑ์การตัดสินใจ	ผลการวิเคราะห์โครงการอัตราส่วนลด (ร้อยละ)			
		12.00	10.00	9.00	8.00
1. ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ EIRR (ร้อยละ)	EIRR $\geq$ 12.00	12.10			
2. มูลค่าปัจจุบันสุทธิ NPV (ล้านบาท)	NPV $>$ 0.00	113.608	2,998.718	5,132.080	7,955.813
3. อัตราผลตอบแทนต่อค่าใช้จ่าย B/C Ratio (เท่า)	B/C Ratio $\geq$ 1.00	1.01	1.32	1.53	1.77